

ESZMÉK ÉS ESEMÉNYEK

A MAGYAR PÜSPÖKI KAR ÚJ STATÚTUMA ÉS ÚJ ELNÖKE

A II. vatikáni zsinat után a Szentszék azt szorgalmazta, hogy minden püspöki karnak meghatározott időre választott elnöke legyen. Ilyen szellemen szerkesztették meg egyre több püspöki kar alapszabályait.

Magyarországon a múltban a püspöki konferencia mindenkori elnöke az ország prímása, az esztergomi érsek volt; akadályoztatása esetén a rangban második kalocsai, annak akadályoztatása esetén pedig az egri érsek.

Nemrég elkészült a Magyar Püspökkari Konferencia új statútuma, amely a vezetői tisztségek betöltéséről választásos alapon intézkedik. Ezt az új statútumot a Szentszék jóváhagyta.

Szeptember 3-án a püspöki kar rendkívüli ülést tartott. Elnökének megválasztotta dr. Seregély István egri érseket, alelnöknek Gyulai Endre szeged-csanádi megyéspüspököt; titkári tisztjében megerősítette dr. Várszegi Asztrik esztergomi segédpüspököt. A püspöki kar háromtagú bizottságának – az elnök és az alelnök mellett – tagja dr. Paskai László bíboros.

YAMO USSOU CRO

1990. szeptember 10-én II. János Pál pápa Elefántcsontpart fővárosában felszentelte Afrika legnagyobb templomát. A 85 éves Félix Houphouët-Boigny, aki 1960 óta tölti be az államelnöki tiszteket, és így Afrika legrégebb államfője, 1983-ban tette meg a saját szülőfaluját az ország közigazgatási központjának, és azóta kiépítette azt egy 75 ezer lakosú modern (rajztáblaszerű) várossá. Saját költségén (majdnem 2 milliárd schillingért) emeltette a Béke Királynőjének szentelt bazilikát, és felajánlotta ajándékkul a pápának. A Szentatya azzal a feltétellel fogadta el, hogy a mintegy 150 hektárnyi területen a bazilika mellett kórházat és katolikus rádióállomást is létesítenek. Mindezen javak kezelésére a Vatikánban megalapították a Béke Királynője Nemzetközi Alapítványt.

Már a felsorolt alaptények is érzékeltetik, hogy az egész létesítmény nem talál a világ és az Egyház közvéleményében, sőt magának a Szentszéknek az értékelésében sem, osztatlan elismerésre. Néhány sajátos kifogást külön is megemlítünk.

– Elefántcsontpart, lévén a harmadik világ egyik országa, gazdag természeti kincsei mellett is szegény népességű ország. Kiáltó igazságtalanságnak tűnik, hogy elnöke a saját személyes gazdagságából egész fővárost és egy ilyen bazilikát tud előteremteni a szavanna szélén.

– Hatalmas méreteivel a bazilika valamilyen nagyzási mániáról árulkodik. Ilyen szempontból ugyan valótlán túlzások is bejárták a világsajtót; pl. hogy ezentúl Yamoussoucróban lesz a világ legnagyobb temploma, nagyságban még a Szent Péter-bazilikán is túltesz. Igaz való, hogy a világ legmagasabb kupolás bazilikája; alapterülete azonban csak egyharmada a Szent Péter-bazilikáénak.

– Mintha az elnök a bazilikával és annak a pápa által történő felszentelésével már életében boldoggá akarta volna avatgatni magát.

– Sokan hiányolták az inkulturációt. Miért kell Fekete-Afrikában Michelangelo és Bernini római reneszánsz bazilikáját utánozni? Miért kell méregdrága francia színes ablakokat és olasz márványt importálni? Afrikában miért nem az afrikai művészeket érvényesítik?

– Yamoussoucro 75 ezer lakosának csak kb. 10%-a katolikus. Hogyan lesz az új domból búcsújárárhely, amint azt szeretnék és tervezik?

– Ilyen fényűző építkezés nem veszi-e el a nyugati világ kedvét attól, hogy segítse a harmadik világot?

Ezek és hasonló ellenvetések nagyon megalapozottnak és igaznak tűnnek. De talán túl egyoldalúan a nyugati világ "igazságát" tükrözik. Johannes Dyba, Fulda érsek-püspöke, aki a 80-as években Fekete-Afrika különféle államaiban volt pápai nuncius és delegátus, olyan más szempontokat fogalmaz meg, amelyeknek szintén súlya van.

– "A szahelövezet az iszlám vallású Észak-Afrika és a keresztény Fekete-Afrika közötti határt alkotja. Van-e valami halvány fogalmunk arról az iszonyatos nyomásról, amelyet a terjeszkedő iszlám évek óta egyre erősebben gyakorol a fekete-afrikai lakosságra? Gondolunk-e pl. Szudánra, amely kiváló példája a fekete-afrikai keresztény délvidék elnyomásának a muzulmán észak részéről? Tudjuk-e, milyen mértékben fejeződik ki ez az elnyomás az iszlám államokban a templomépítés szigorú tilalmával is, miközben arab pénzen mindenfelé új és egyre pazarabb mecseteket emelnek? Így aztán valószínűleg egyáltalán nem tudjuk elképzelni, micsoda elégtétel és belső öröm tölti el az egészen szegény és egyszerű afrikai keresztények millióit arra a gondolatra: Afrikában a legnagyobb istenháza mégiscsak egy katolikus templom! Figyelmeztetés észak felé, amelyet nem lehet nem

észrevenni: Itt kezdődik a keresztény Afrika! Elismerem: ilyen érzést európai íróasztalok mögött nem lehet kifejleszteni; pár évet az érdekeltek között kell leélni ahhoz, hogy ilyesmit megtapasztalhassunk."

– "Másképp talán kicsit több önkritikával kellene élnünk. Utánaszámoltunk-e valaha is, mennyibe kerülnek a mi világbajnoksági kedvteléseink és szilveszteri tűzijátékaink? Hány milliót emészt el a tévésorozatok gyártása? És miközben a harmadik világ számtalan hatalmassága millióit angol vidéki kúriákba, Bahama-szigeti yachtokba, svájci bankszámlákba vagy nemzetközi hárembe fekteti be, pont annak az egynek kell nekiesnünk, akinek ilyen valóban egyedülálló dolog jutott eszébe, hogy millióit egy templom építésébe öli bele?" (Dyba érsek megjegyzését még azzal is kiegészíthetjük, hogy a nyugati világ szinte összes régi és új építészeti műalkotásainak eredetét, és nevezetesen a mecénások tevékenységét, ugyancsak pellengérré lehet állítani – nagyzási hóbort, igazságtalan és tisztességtelen pénzszerzés és hasonló címén.)

– "Csodálkozva vesszük tudomásul egyházi segélyszerveink szóvivőinek elmarasztaló ítéleteit. Hogy ehhez a létesítményhez semmivel sem járultak hozzá, az nagyon helyes, hiszen az ő prioritásaik más területekre irányulnak; ennek a kezdeményezésnek meg kell maradnia tisztán afrikainak. De amikor egy püspöki segélyszerv fő ügyvivője az afrikai államelnökök különben nagyérdemű nesztorát ebben az összefüggésben nyilvánosan 'nagyzási mániában leledző potentátnak' nevezi, ez az afrikai mentalitás vaskos félreismerését jelenti, és olyan arrogáns gyámkodási igényt, amelyet hasonló felelős helytől nem várnánk, és nem is lehet elfogadnunk."

– Szeptember 10-én, amikor a templomszentelés során a Fekete-Afrikából származó kúriai bíboros, Francis Arinze köszöntötte a pápát, velősen kimondta azt, ami a Béke Királynője-bazilikának valószínűleg legalapvetőbb igazsága: "Egy afrikai nem érzi szükségét annak, hogy neki magának szép háza legyen; de szívét öröm tölti el, amikor ilyen szép istenházát lát, mint ez a nagyszerű templom."

BOLDOGASSZONY

Burgenland északi részén, a Fertő-tó és a magyar határ között található Frauenkirchen. Legrégebben 1324-ben feljegyzett neve, Zenmaria (Szentmária), utal arra, hogy már a 14. században híres búcsújáróhely volt. Eredeti templomát 1529-ben a törökök lerombolták; csodálatos módon megmaradt a kegykép, és lett belőle "romok közti Mária". 1622-ben Boldogasszony az